

Společnost  
pro vědy a umění

Spoločnosť  
pre vedy a umenie

# Zprávy SVU

redaktor:  
Jan Lorenc

říjen 1969  
ročník 11. číslo 8

Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc. 381 Park Ave. South, New York, N. Y. 10016

J. ŽANDA

## STUDIE

# O ČS. VĚDECKÝCH PRACOVNÍCÍCH V USA

## 545 AMER. UČENCŮ JE ČS. PŮVODU

Miloslav Rechciĝl a Jiří Nehněvajsa napsali v revui *Journal of the Washington Academy of Sciences* (svazek 58, str. 213-222) studii pod názvem *American Scholars and Scientists with Czechoslovak Roots - Some Key characteristics*.

Nemáme dosud celkového sociologického rozboru dějin a činnosti Čechů a Slováků, žijících v USA, se všech hledisek činnosti naší národní větve. Tento úkol čeká SVU.

Autoři ve své studii podávají tedy první průzkum aspoň jedné skupiny naší národní větve, t.j. učenců a vědců, působících v Americe, anebo těch, kteří jsou čs. původu, ač v Československu nežili.

Rozbor nemůže být úplný, ani není "up to date", poněvadž je omezen na zpracování jen dvou amerických publikací, t.j. *Directory of American*

*Scholars and American Men of Science* (1964).

Obě zmíněné americké publikace uvádějí celkem asi 135,000 jmen s příslušnými údaji. Z tohoto celkového počtu autoři studie našli celkem 545 učenců a vědců čs. původu. Z toho připadá na humanitní vědce 124 jmen, sociální vědce 113 a vědce z oboru přírodních věd 308 jmen.

Z celkového počtu 124 "humanistů" (scholars) 83 se narodili v Československu, 35 mělo bydliště v ČSR nebo tam nabylo vzdělání a 6 je čs. původu. Devět z desíti má doktoráty.

Doktoráty získané v Československu představují 34%. Ze 192 doktorátů udělených v ČSR asi 55% jsou PhD, resp. DSc. Hodnosti MUDr. získané v ČSR představují 21% a JUDr. resp. LL.D. 44%, ThDr.-DD. 1%. Specializace 124 čs. učenců a vědců podle oborů se jeví takto: literatura a jazykověda 47,6%,

dějiny 38,7%, filosofie, theologie a právo 12,1%, angličtina, mluva (speech) a dramatické umění 1,6%.

Z celkového počtu (113) pracovníků v oboru sociálních věd připadá na vědy národohospodářské 38%, na vědy politické 20,4%, na mezinárodní vztahy a srovnávací vědu správní 6,2%, psychologii 19,5%, sociologii 14,2%, zeměpis 2,6%, anthropologii 1,8%, všeobecné sociální vědy 1,8%, statistiku 0,9% a právní vědu 0,9%.

Specializace 308 čs. vědců v oboru přírodních věd se jeví takto: fyzikální vědy 47,4%, biologové 37,8%, technické vědy 14,8%. Obor biologických věd se dělí takto: medicína 16,9%, pathologie 9,2%, fyziologie 9,2%, chirurgie 3,4%, anatomie 1,7%, psychiatrie 1,7%, anesthesiologie 1%, biochemie 17,7%, microbiologie 10,1% a jiné obory 29% z celkového počtu 119.

Specialisté v oboru exaktních věd jsou z celkového počtu 146 rozřídění takto: chemie 59,6%, fyzika 23,3%, matematika 9,6% a jiné obory včetně astronomie, geologie a meteorologie 7,5%. V oboru technických věd s celkovým počtem 43 pracovníků jsou tyto kategorie: mechaničtí inženýři 34,9% stavební inženýři 9,3%, chemici 18,6%, aeronautics 9,3%, elektroinženýři 9,3% a jiné obory 18,6%.

Celkový počet učenců a vědců (545) je v uvedeném díle dále tříděn podle druhu zaměstnání: učenci s akademickou hodností 93,5%, neakadem. 6,5%; celkem 124; sociální vědci akadem. 48,3%, neakadem. 29,2%, celkem 113; přírodovědní vědci akadem. 48,3%, neakadem. 51,7%, celkem 308.

Autoři studie opravdu vykonali záslužnou práci svým rozbořením činnosti našich vědeckých pracovníků v Americe a jejich přínosu americké kultuře.

## NOVÍ ČLENOVÉ SVU

Elena J. Belanská, Cleveland, Ohio  
Petr I. Belanský, Cleveland, Ohio  
Garry S. Brody, Downey, California  
Sonia E. Brody, Downey, California  
Vlastimil Bruckner, Toronto, Ontario  
Daniela von Buelow, Bronx, New York  
Ihor Chandrycký, Warrensville Hts., Ohio  
Victorin Joseph Dolejs, Toronto, Ontario  
Blanka Gyulai, Montreal, Quebec  
Jana Anna Fišerová, Vermilion, Ohio  
Michael Francis Hoellering, Forest Hills, New York  
Peter Holman, Montreal, Quebec  
Přemysl Jenček, Woodland Hills, California  
Maria Anna Jerabek, Montreal, Quebec  
Jiří Georges Kayser, Montreal, Quebec  
Norbert Každan, Montreal, Quebec  
Vladislav Klumpar, Montreal, Quebec  
Jiří Kouba, Montreal, Quebec  
Ema Koukolová-Milklová, Toronto, Ontario  
Dasha Lewin, Los Angeles, California  
Maury Lewin, Los Angeles, California  
Miroslav Lhotsky, Woodland Hills, California  
Vera Lhotsky, Woodland Hills, California  
Anna Mlačíková, Forch, Switzerland  
Ivan Pfaff, Ruefenacht, Switzerland  
Dagmar Posedělová, Berea, Ohio  
Jan Prochotsky, Chicago, Illinois  
Dagmar Rydlo-Otta, Montreal, Quebec  
Lydia Sabacka, Los Angeles, California  
Václav Táborský, Montreal, Quebec  
Frank V. Vernon, Montreal, Quebec  
Mojmír Viktorin, Cicero, Illinois  
Ann Wells, New York, N. Y.



Zprávy SVU (ČSASA News) — Date of issue: Oct. 1969 — Issued monthly except during July and August — Volume 11, Number 8 — Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, Inc. — Known office of publication: Room 1121, 381 Park Avenue South, New York, N. Y. 10016 — Tel.: (212) 686-4220 — Annual subscription price: non-members ČSASA: \$3.00; members ČSASA: \$1.50 paid as part of dues — 2nd class postage paid at New York, N. Y.

# IN MEMORIAM LKF

Český národ ztratil vynikajícího syna, SVU vynikajícího člena, a čs. exil mimořádnou osobnost, když 15. srpna letošního roku zemřel náhle v Korutanech v Rakousku dr. Ladislav K. Feierabend.

Narodil se v Kostelci nad Orlicí 4. června 1891. Před rokem 1938 byl vedoucím činitelem českého zemědělského družstevnictví; od roku 1930 byl vrchním ředitelem Kooperativy, ústřední jednoty hospodářských družstev. V roce 1934 byl vládou jmenován předsedou čs. obilní společnosti. LKF byl příliš odborníkem, než aby ho agrární strana, jejímž byl členem, považovala za politika. Teprve rok 1938 ho vynesl na nejvyšší místa politická. Po Mnichově ho prezident Beneš jmenoval do druhé vlády Syrového jako ministra zemědělství, unifikací (kteréžto ministerstvo LFK jako zbytečné zrušil) a spravedlnosti. Jako ministr zemědělství zůstal LKF i ve vládě Beranově a vládě generála Eliáše.

V roce 1940 LKF dobrodružně utekl do Londýna, kde byl členem všech vlád v exilu, nejprve jako státní ministr, později jako ministr financí.

## DR. PAVEL KORBEL

zaměstnanec Svobodné Evropy, redaktor měsíčníku East Europe a informačních bulettinů o událostech v ČSSR, po válce sekční šéf (právní a legislativní odbor) na předsednictvu vlády v Praze, za války generální tajemník čs. státní rady (exilového parlamentu) v Londýně, právník, svobodný zednář, zemřel náhle 18. září v New Yorku ve věku 70 let. (Jeho 35-letý syn Herbert, daňový odborník, doktor práv (Yale, Harvard, N.Y.U.), zemřel letos v březnu.)

ZPRÁVY SVU

Ne bez obtíží se vrátil jako soukromník do ČSR, kde mu hrozil jako bývalému členu Protektorátní vlády národní soud. Pro odpor komunistů nebylo už ani pomyšlení na další vedoucí funkci v osvobozeném Československu, i pokud snad na ni pomýšlel.

V dubnu 1948 odešel znovu do exilu, nejprve do Velké Británie, pak do Spojených států, kde byl přijat do služeb Hlasu Ameriky.

Zůstává velkou zásluhou LKF, že o svém pohnutém životě sepsal sedm svazků Pamětí: Ve vládách Druhé republiky (1961), Ve vládě Protektorátu (1962), Z vlády doma do vlády v exilu (1964), Ve vládě v exilu I. (1965), Ve vládě v exilu II. (1966), Beneš mezi Washingtonem a Moskvou (1966) a Soumrak československé demokracie (1967).

Kolik pamětníků oněch pohnutých dob 1938-1945 v naší historii zůstává dlužníky autora! Paměti LKF nesou plně pečet' jeho osobnosti. Jeho čestnost je zárukou, že zaznamenal věrně vše, o čem osobně věděl. Jenom konfrontace s dokumenty a jinými memoáry doplní obraz historikovi.

LKF byl přesvědčen, že se mělo v době Mnichova bojovat a že cesta Benešova do Moskvy představovala omyl. Měl právo na své přesvědčení.

Paměti LKF jsou prodochnuty láskou k jeho ženě Haniče, která přežila léta v koncentráku v Ravensbrucku. Osud byl k LKF vlnitý natolik, že se s ní po válce shledal a prožil s ní několik šťastných let na sklonku svého života, ukončeného tak tragicky.

LKF byl bojovník úžasné dynamičnosti, který se nebál nepřátel. A zanechal po sobě řadu přátel, kteří jsou nyní sklíčení jeho odchodem.

VRATISLAV BUŠEK

STRANA 59

# Z Č S S R :

“Veškeré naše instituce školské, vědecké a kulturní jsou dotovány z nadhodnoty vytvořené především dělnickou třídou . . . Nedovolíme, aby se na školách nadále trpěly nebo dokonce aktivně vytvářely šovinistické, protisovětské a protikomunistické nálady a projevy . . . Mezi učiteli jsou orgánizátoři revizionistických, protikomunistických a protistátních akcí. Jsou to nepřátelé strany a státu a podle toho vůči nim budeme postupovat. S nepříteli nejednáme, nýbrž bojujeme ze všech sil, aby byl izolován a poražen, politicky a ideologicky rozdrčen.”

**Z projevu českého ministra školství prof. MUDr. Dr. Sc. Jaromíra Hrbka v den zahájení nového školního roku 1. září 1969.**

Výročí invaze bylo v Československu poznamenáno pasivními projevy odporu (občané nepoužívali veřejných dopravních prostředků, nenakupovali v obchodech, atd) i demonstracemi, na které policie reagovala neúměrně rozsáhlým potlačováním. Podle pozdějšího oznámení ministerstva vnitra bylo jen v českých zemích zadrženo 2,414 osob, 32 zraněno (z toho pět vážně) a pět zabito na straně demonstrantů a údajně 414 zraněno na straně bezpečnostních orgánů.

2. srpna bylo vydáno zvláštní “zákonné opatření” podepsané Dubčekem, Svobodou a Černíkem. Z dokumentu vyjímáme:

## N O R

### § 1

Kdo se po nabytí účinnosti tohoto zákonného opatření

— účastní akce narušující veřejný pořádek, kdo k takové akci vyzývá nebo ji podporuje, kdo neuposlechne výzvy veřejného činitele k zachování veřejného pořádku nebo kdo k takovému neuposlechnutí jiného vybízí,

— kdo odepírá plnit povinnosti vyplývající z jeho služebního postavení nebo pracovního zařazení a ztěžuje tak úsilí o udržení veřejného pořádku či nerušeného chodu pracoviště nebo kdo jiného k takovému neplnění povinnosti vybízí,

bude potrestán, pokud nejde o trestný čin, pro přestupek odnětím svobody až do tří měsíců nebo peněžitým trestem až do 5000 Kčs nebo oběma těmito tresty.

### § 2

U přestupku podle § 1 tohoto zákonného opatření, jakož i u trestných činů pobuřování podle § 100, hamo-



bení republiky a jejího představitele podle § 102 a 103, hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104, poškozování zájmů republiky v cizině podle § 112, útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 153 a 154, útoku na veřejného činitele podle § 155 a 156, ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele podle § 156 a podněcování podle § 164, schvalování trestného činu podle § 165, obecného ohrožení podle § 179 a výtržnictví podle § 102 trestního zákona, pokud byly spáchány po nabytí účinnosti tohoto zákonného opatření osobou vyhýbající se poctivé práci, a dále pro trestný

pisů trestního řádu s těmito odchylkami:

a) přípravné řízení podle trestního řádu se nekoná; řízení před soudem se zahajuje na podkladě trestního oznámení orgánů SNB;

b) samosoudce věc předběžně neprojednává a může ji vrátit k došetření toliko v případě, zjistí-li, že nepatří do jeho pravomoci;

c) účast obhájce se připouští teprve v řízení před soudcem;

d) zadržení orgány SNB může trvat až tři týdny, je-li takové doby třeba k náležitému objasnění věci, zejména ke zjištění organizátorů akcí narušujících veřejný pořádek.

# M A L I S A C E

čin příživnictví podle § 203 trestního zákona spáchaný po nabytí účinnosti tohoto zákonného opatření, zvyšují se horní hranice trestu odnětí svobody stanovené v zákoně o polovinu. Mimo to lze v těchto případech uložit též trest zákazu pobytu na dobu jednoho roku až pěti let.

## § 3

Rozhodovat o přestupku podle § 1 tohoto zákonného opatření, jakož i o trestných činech pobuřování podle § 100, hanobení republiky a jejího představitele podle § 102 a 103, hanobení státu světové socialistické soustavy a jeho představitele podle § 104, poškozování zájmu republiky v cizině podle § 112, ztěžování pravomoci veřejného činitele podle § 156 a, podněcování podle § 164 a, schvalování trestného činu podle § 165, dále o trestném činu výtržnictví podle § 202 a příživnictví podle § 203 trestního zákona přísluší u okresního soudu samosoudci.

Pro řízení se užije přiměřeně před-

## § 4

Toho, kdo svou činností narušuje socialistický společenský řád a ztrácí tím důvěru potřebnou k zastávání dosavadní své funkce nebo svého dosavadního pracovního místa, lze z funkce odvolat, popřípadě s ním i okamžitě rozvázat pracovní poměr; jde-li o pracovníka, na něhož se nevztahují ustanovení zákonníku práce o rozvázání pracovního poměru lze s ním pracovní, služební, popř. i jiný obdobný poměr propuštěním okamžitě skončit. Studenta lze za uvedených okolností vyloučit z dalšího studia.

U učitelů vysokých a jiných škol může příslušný ministr z funkce odvolat, popřípadě i pracovní poměr okamžitě zrušit též proto, jestliže v rozporu se svými povinnostmi vychovávají svěřenou mládež proti zásadám socialistické společnosti a její výstavby.

Případný nesouhlas odborového orgánu nemá odkladný účinek . . .

# Z Á Z N A M Y

**MÍSTNÍ SKUPINA SVU V BRITANII A IRSKU** si zvolila nový výbor: Jaroslav Stránský, předseda; Adolf Mokřý, místopředseda; Věra Stárková-Secká, jednatelka; Rudolf Václavík, pokladník. Bohuslava Bradbrooková zůstává oblastní jednatelkou. Jako delegát místní skupiny do Naardenského výboru byl zvolen Josef Josten. Po volbách na schůzi, která se konala v londýnském Velehradu, přečetl red. Josten úvalhu Ladislava Radimského "Trnitou cestou k míru" a dr. Bradbrooková podala referát s ukázkami o nedávno vydané knize Karla Čapka Čtení o T.G.M.

**MÍSTNÍ SKUPINA SVU V NEW YORKU** vyslechla v rámci oslav 25. výročí Slovenského národného povstání přednášku, kterou o této události proměnil Pavel Blaho.

**RUDOLF ŠTURM**, místopředseda SVU, byl v létě na studijní cestě na Blízkém východě. V Ammanu měl rozhovory s jordánskými vládními představiteli a navštívil tábory palestinských uprchlíků. V Izraeli byl s delegací American Professors for Peace in the Middle East (je členem jejího užšího vedení) přijat býv. předsedou vlády Ben Gurionem, starostou Jeruzaléma Teddy Kolckem a dalšími představiteli kulturního a politického života včetně arabských členů parlamentu, kteří informovali delegaci o současné situaci ve sporu mezi arabskými státy a Izraelem.

## BLAHOPŘEJEME

V říjnu slaví narozeniny Arthur Nohel (85), Otakar Machotka (70), Stanislav Velinský (70), Ladislav Krno (60).

**ROBERT F. LAMBERG**, latinoamerikanista, pracující v Bonnu (Záp. Německo), bude v studijním roce 1969/70 přednášet politickou sociologii a latinskoamerické dějiny současnosti na škole postgraduovaných v El Colegio de México v Mexiku. Lamberg t.č. připravuje k tisku monografii o latinskoamerické guerille.

**JAN ČEP A EGON HOSTOVSKÝ** byli poctěni výstavou, kterou v květnu a červnu uspořádal Ústav pro českou literaturu v Památníku národního písemnictví na Strahově v Praze. Byly tu vystaveny rodinné fotografie, vysvědčení a jiné dokumenty zachycující různé události ze života obou spisovatelů, a také první vydání snad všech jejich knih — včetně Hostovského románu **Tři noci**, který v roce 1964 vydala SVU.

**F. S. HOFFMEISTER** je spoluautorem článku o ozařování v zubním lékařství s chirurgického hlediska; studii otiskl časopis *Journal of the American Dental Association*.

**MIROSLAV CÍGLER**, který přednáší sociologii v Melbourne, dokončuje nyní dílo, jemuž věnoval už tři roky, o českém a slovenském přistěhovalectví do Austrálie.

**ARTHUR NOHEL**, agronom, který se 15. října dožívá 85 let, je právě zapřažen do práce na zlepšení obsahu proteinu v pšenici v rámci boje proti podvýživě chudých v některých oblastech USA.

# Z Á Z N A M Y

**MILOŠ ŠEBOR**, člen výboru SVU, profesor geografie na Universitě východního Kentucky, vypracoval návrh nového akademického curricula s názvem "Geography of Area Development," a byl ustanoven předsedou univerzitní komise, jež projednává technickou stránku tohoto projektu. V létě podnikl dr. Šebor pod záštitou své university studijní cestu na Malé Antilly za účelem organizace oblastního plánování ostrova Grenady, rozvrženého na několik let. V St. George's byl přijat předsedou grenadské vlády Erikem M. Gairy-m a jednal s příslušnými kabinetními ministry. Účinnými radami mu byli nápomocni čeští členové řádu Dominikánů, Bernard a Zdislav, kteří na Malých Antillách už řadu let působí v duchovní a školské správě.

**LÍDA HYNKOVÁ**, filosofka a malířka z Kralup nad Vltavou, navštívila v létě USA, v Bostonu měla dvě přednášky o Otokaru Březinovi a o krásách světa z pohledu malířky a horolezkyyně, a v New Yorku schůzku s místní skupinou SVU.

**ELIŠKA HAŠKOVÁ** se stala předmětem pozornosti listu Washington Post, San Francisco Chronicle a dalších; uveřejnily dlouhý článek o jejím životě (uprchla z ČSR s rodiči v r. 1949, vystudovala na Georgetownu U. ve Washingtonu) a nynějším zaměstnání: jako členka personálu Bílého domu koncipuje projevy, dopisy atd. presidentů USA, nejdříve L. B. Johnsona a nyní Richarda Nixona.

**ALOIS KRÁL**, který do 1948 zastával vysoké místo v Národní bance a byl později zadržen při pokusu o útěk a odsouzen k trestu na svobodě, byl dodatečně rehabilitován a stal se docentem na Universitě 17. listopadu. Nyní oznámilo Svob. slovo 23.8., že "nastoupil v těchto dnech funkci poradce guvernéra Cedulové banky státu Trinidad v Karibském moři, pro kterou byl vybrán Mezinárodním měnovým fondem". Dr. Král byl po válce čs. reprezentantem u MIMF ve Washingtonu, ale vrátil se do Národní banky krátce před pučem.

FBI

**VÁCLAV HAVEL**, autor Vyrozumění a jiných děl, měl v září přijet do USA na studijní cestu financovanou Fordovou nadací. Těsně před odjezdem z ČSSR mu policie odebrala cestovní pas. Pasy byly prý odebrány i dalším osobám. Mezi nimi jsou spisovatelé a novináři Ludvík Vaculík, Karel Kyncl, Vladimír Nepraš a Michal Lakatos. Ve vězení jsou údajně dva další, Vladimír Škutina a Luděk Pachman, kteří měli v polovině září zahájit hladovku, když po třech týdnech nebyli ještě z ničeho obžalováni. Škutina je prý nemocen.

**OLDŘICH STARÝ**, rektor Karlovy university, který je právě v USA na studijní cestě financované Fordovou nadací, byl 14. září napaden a okraden na ulici v Harlemu, ale vyvázl bez zranění.



## JEŠTĚ 2 X Z ČSSR



**„Rozejděte se pokojně do svých domovů. Ujišťuji vás, že i nadále zde budou platit naše zákony, a to především fyzikální.“**

### POVÍDKY EXULANTOVY

Chcete-li ztrávit příjemný večer zábavným a ušlechtilým čtením, objednejte si **POVÍDKY EXULANTOVY** od Otakara Machotky. Budete mile překvapeni novými pohledy na svět, v němž žijete.

Kniha stojí \$2 a lze ji obdržet osobně nebo poštou od newyorské kanceláře SVU, Room 1121, 381 Park Avenue South, New York, N. Y. 10016.



Nepřakta

„Jo, teď vycházíme z reality.“



Č. S. A.

(ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY  
V AMERICĚ)

slavící letošního roku 115 let své činnosti jako nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v U.S.A., nabízí vám jedno z nejlepších a nejspolehlivějších životních pojištění pro jednotlivce i celé rodiny.

Rovněž poskytujeme pojištění nemocenské, nemocniční, jakož i výhodné majetkové hypotéky.

Č. S. A.

2138 South 61st Court, Cicero,  
Illinois 60650

Telefony 652-6360 242-2224  
Area Code 312